

san konontonnan — nimo 96
 feburuye kalo — san 1980
bp 24 — bamako (mali)
 telefon : 22104 — ccp : 0155
 dörömè 4
 kibarudilalaw kuntig : amadu ganyi kante

Kibaru

a bë bo kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kono

musoya tè mögò tinyè

Mali musow ka ladala konferansi fila san yéléma, san 1979 desanburu kalo tile 28 don k'a ke kongrè balalen föd ye, walasa u ka tónba, n'o ye "unfm" ye, o senkan ka bë, mali foroba tónba senkan ma, n'o ye "udpm" ye.

delege 250 minw bora mali mara wolon sula bëe kono ka fara bamako taw kan, olu benna a kan k'u ka yéléma don kowla, komitew, susékisonw ani sekisónw koad, walasa musow ka politiki baara kë, k'u ka musoya walew fana matarafa.

u ye musow ka césiri jira kabini san 1977 kongrè föd, jamana baara la, sira bëe kan, k'a nyimi nyémogow fe, u ka musow togola ministriso dayèle. peresidan musa tarawele sonna o ma, a ka san 1980 dafolò kuma sen fe, o de bë musow joydro jira cew kérèfè, jamana dilali la, k'a jira fana ko musoya tè mögò tinyè.

denmisènya kòrò ka d

a bë föwa tinyè don fana ko bi denmisén o de ye sini mögököroba ve, sini mögököroba, o de ye dutigi ye, foroba baarakèla, cikela, monnikèla, baganmara-la, bolola baarakèla, ani keny'reye.

denmisènya kòrò ka di : jamana jigi y'a ka denmisénw ye; jamana politiki waleyabaga nyuman ye denmisénw ye; jamana baarakèla kénemaw ye denmisénw ye.

o de koso mali denmisénw ka tónba, n'o ye "unjm" ye, o y'a ka baara nyèsin "udpm" sariyaw labatoli ma, jamana denw bëe fe, bawo, u y'a jira ko mi sariyaw ma labato, jamana tè se ka dila.

u y'a jira u ka sanyélèma foli kono peresidan musa tarawele ye, ko politiki la, yérè jiranciya ma nyi, bawo, o bë militanw jigi misénya. u y'u jigi da nyémogow kan, walasa ko bëe ka ke ka baarakèlaw bë ndog la, minw ye cikèlaw ani uwriyew ye.

peresidan musa ka san 1980 dafolò kuma

mali peresidan ka san yéléma kuma, nyinan san 1980 damine la, o tun sainsinen bë bolodi nyod qdn ma de kan, yérèdon kono. maliden minw bë jamana kono ani minw z qilen jamana kókan, a ma geléya dogo a kelen si la : diayé geléya, wari geléya, sórda geléya, n'o fanba ye petoréli ye, hadamadenya geléya, sajiko geléya, baloko geléya ani magonyé fènw geléya.

General Musa Tarawele
Mali peresidan

jago sira kan, sannifeere sira kan, dëmè sira kan ka ta cikèlaw ma ani mali ydro caman dilali sira kan, peresidan musa tarawele ye hakili nyuman de nyimi jamana denw fe, bëe k'a dom min ka kan ka kë ani min bë se ka kë.

aka, o n'a ta o ta, i y'a jira ko goférénawen b'a sekô bëe ka walasa ka cikèlaw ka sègen nd-

(a té bë nyé 8 la)

"CILSS" ye mun ye?

ntènèn don, zanwuye kalo tile 14, san 1980, "ciles" jakana kuntigiw y'u ka tònsigi 4 nan kè wagadugu. ton in nyèsinnen bè ja kèlèli de ma ka bò saheli-jakana kónò.

jakana kuntigiw tèmènnèn kòj, ahi u ndnabilaw, mógo wérèw tun bò kònò in kan, minw taalen tun do dinyè fan tan ni naani tòmbolofaraw tògò la; tòmbolofaraw minw nyèsinnen bè jakana faantapw dèmèli ma.

(a té bò kibaru nata kónò)

san tan tèmènnèn in kònò saheli ipo nata. ña nyè fan tan ahi naani bò kònò. kumafanisò bòw ye kumafanisò kéròn kérènnèn di a ko kelen in kan. saheli dònnèt du ni fòn min ye. o yu jinstanya de ye; o je in bò hali kilomètèr 5000 kan, k'ò ta sonogali ka ka taa bila sudan az, sahara werodugu yan fò fò, fo ka tan bila san 1974, sanji ka weni yérè in wa ja n'a kfò nati-daw kòsón, hademaden hne causu, cè ahi nucu, minw bòra saheli-jakana mòt miliyà 30 lò, olu tsara u doge wali jorontou ja. dinyè fan tan n'i naani ka dèmèl sira kan, miliyán kelen ahi tila, fan ka kaa ka ye o kan, o nyékisi-dira jakana natsibalen niuw ma; nka, o n'a ta bò, ja in ye du guko fanga ban pewu; ayiwa, o de ka jugu ko-sèbè, k'ò d'a kan sórdò wa ré si tè jakana niuw belo dugukole in kò, ja mana minw n'u bò jate dinyè kónò jakana cege tanw fè; jakana niuw n'u kónò, mógo kelen ka sun

minw odò te tòmbolofaraw 300 lò : jakana nia nia kónò, den bangani b'ò dòna k'ò fò k'ò tè thànèt nai 40 kan fewu, ko dugukole min n'a b'ò baara, o té se k'òla n'a ka beganw bale. wa, nyéttua niazi de odòt ja man galivu jugutu in wanti Adnò dò.

San 1973, san min n'a fòli yérè bò mógo ja tigè, jakana wòrò, jakana niuw n'i ja digir'u la kòsòbò, olu de ye niazi waleya, k'ò saba-ti; o jasantur ye otivoli ha, welli, moritani, nizeri, sonogali ahi tishadi ye. nia jakana ye nyéttua niazi sabati n'i fèerè ya. n'u yérèw y'e nigi san kan. wa, tòm in de bangara tau. tòm min n'a nyésissèm bò ja kèlèli ma ka bò saheli kònò. n'a fò cege surun ye "cilss" ye. kofè, jakana fila, n'e ye ganbi ahi kapiwèri ye, olu nana fara tò niuw kan, u ka wale nyukan timèli la : wale nyukan min tè déwérè ye ka baara kè, ka bale sérò, ka saheli jakana mógo bale.

ténègi in baara dò tun" ye ka dinyè bò laddònniya san 1979 gèlèyaw la, gèlèya minw digira kosòbò moritani, kapuwèri ani tishadi la; sabu o jumanaw kònò, sètò dògoyara.

o kofè, jakana mógo y'a fòre ténègi in sun fò, k'u b'ò fò ka den tòm in na; olu ye nizériya, gine bisawé, kameruni, ahi gine konakiri ye. nyégonye in bannèt kò, tarata don, zanwuye kalo tile 15, zenerali musa tarawele, nali perecidan, o kéra tòn in kuntigi ye san 1980 anf san 1981 kónò.

jatominènnabaw y'a ji ra k'ò fò ke saheli bò se k'ò yérè ta balokòta, fan na.

"ciles" yérè b'ò sinesi "a nyéndgò tòmbolofaraw kan, ka yamaruya di ani ka saheli nyéttaa fèerèw timèli cege nyukan sabi ti; o bolefaraw ye niuw ye : jakana kuntigiw ka nyéggonye ani minisiriw ka nyéggèn faanu, ani sèbèn nyékkabò yékréba min sigilou de otivollita.

"ciles" ka nyéggonyeba min kéra wagadugu, n'i dinyè fan tan ani naani bò lajèlen ka mógo tun bò a kònè kan, a ye sèbèn jira," sèbèn min n'i fèerè 300 b'ò kònò, fèerè niuw bò tali kè sórdò ke cege nyukan na, bale ke siratigè la. o fèerè niuw wale la ke fèerè kuluba félò.

"ciles" ka baara kelogiria dò ye ka dinyè fan tan nai naani mógo bò laddònniya fènw na, fèn niuw n'i saheli-jakana ka nafa b'u la,

badama dukure
kibarudilala
bamakò

kibaru kanubagaw kuma yòrò

kuma kòròmaw

lasana konate
sanufanumu

•

ne taatò sira la, sira sinna ka kè
fila ye. ne taara à fila bèè fè. o
kòrò ye jumèn ye ?

mògò fila taatò filè sira la, si tè
si ye. o kôrò ye jumèn ye ?

amadu sugara
kapala

3

ne ye fèn dò ye, fènba don. a bè
sa fo ka ja, a bè segin ka kunun,
fo ka den. sidiki bayo

g̊im̊ kə kə
sidiki bayo
jènèng

○

fèn dò bè, ni b'a la, a bè dumuni
si bèe kè. nka, a tè ji min. n'a ye
ji min, a bè sa. o kòrò ye jumèn
ye? [asana berete]

and cere-
nyamina

1

muru kisè kôrò ani fa wolo kôrò,
yala nin fèn fila jumèn ka kôrò ?

jiri jumèn fu ka kòrò jiri bëe fu

ye ? maritime kulubali
 jiwoyo

jwoyo

hakililasèbènni

nara sukò dògò donya

a bè san yirika bò, nara sukò dògò bangera. dògò nin bè jò galodugu in cèmancè la. ntènèn o ntènèn, dògò denw bè bò kube daw ni bugu daw ni ci kè buguw la, ka kun da anw ka kènènin kòròbali kan.

ee, nin don kelen ye jama ye :
marakaw, surakaw, fulaw, bamananw ni siya caman wèrèw.
nin fatò kulu nyagaminen kulo kan ko mun ?
dòw ko : "fo n ka jago fènw ka ban bi pewu-pewu".
dòw natò ye karatukaratu, yarobayaroba, magarimagari.
ka taa nyònò dògò denw yòrò.
ñinijana, silisala : taa yòròntanw ni mago salenw tèmèn ka
mògò si bée nyògòn kumbèn yòrò..

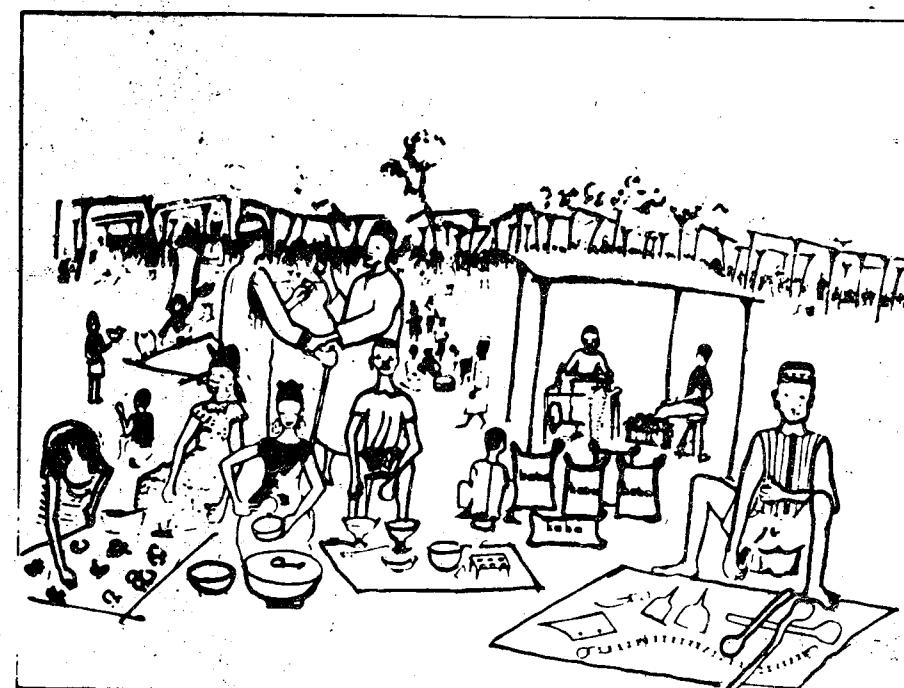
awa, wari si bée boli don ye anw ka ntènèn dawulama ye :
a caman n'a dògòman, mali wari ni sefa ni ugiya.
feere fang coco tè ban ..

iè iuru gòrèkò iuru fa

je, juru, goroko juru, talen, nanbara, fònòmada ni dò wèrèw..

ee, a' ye to, an k'a fò a si la :

daramani fofana
bamana kabida

mariyamumadi sisoko:

lawale

manden jamana

manden daminè na, **maninkaw** dama de tun bè yen. nka, fanga bonyanen, u ye jamana wèrèw mara k'o fara manden kan. manden faamà dugu tun ye **nyani** ye. o tun bè ba da la, ba min tògò ko **sankaranin**. sanu min tun bè bò **sigiri** daman da la, o tun ye manden faamaw ta ye.

sumanguru kantè tun ye **soso** jamana faama ye (dòw ko ale ma ko **sumaworo**). soso, bè manden ni kenyèka cè. an bè bi min ha, soso dugu yèrè bè bòròn fè, bananba koori kònò. jeliw ko sumaworo de ye manden jamana faama den tan ni kelen bée faga, fo a tan ni filanan : a m'o faga, bawo o tun ye muruku ye.

nka, o muruku in de kèra **sunjata** ye. manden faama tun ye **hare magan keyita** ye. muso saba tun b'a kun ; **sumawa berete, sogolon**, ani **namajè, dankaran tuman** ani **nana tiriban** ye sumawa denw ye. **sunjata, jamuru** ani **kolonkan** ye sogolon denw ye. **mandenmori** ye namajè den ye.

sunjata (nare magan jata, sogolon jata)

sunjata fe sara k'a si to san 7 la, a tun ma tauma hali sa, a kòròkè **dankaran tuman** sigira fanga na. sunjata naha kènèya ka kè cè farin y', fo manden bée tun b'a ko fò. dankaran tuman labanna k'a koniya, k'a kè fadenya ye. sunjata ye manden bila o la, a n'a ba sogolon, ani mandenmori, u taara u sigi kòròn fè, mèma.

sunjata y'i to yen de ka **sumaworo** ka wale juguw ko mèn manden kònò. dankaran tuman bolila ka taa **kisidugu**. manden mògò kòròw ye ci bila ka taa mèma, sunjata ma, ko sunjata ka na u bò bolo la. **tunkara** de tun ye mèma faama ye, o ni sunjata tun ka dì, a tun t'a fè sunjata ka bò a kòrò. nka, tunkara

ye kèle cèw d'a ma. sunjata wuñila ka manden sègèrè, an'a balimakè mandenmori. u mana se yòrò o yòrò, dò bè fara jama kan, sunjata ka kèledeñw bè ka caya ka taa a fè. sumaworo ka fanga nege tè mògò si la belen.

sumaworo n'a ka kèlebole nana sunjata bèn. o kèle fòlò ma diya sunjata la. a n'a ka mògòw bolila ka taa u labèn konyuman. sunjata ye dò fara a ka kèledeñw kan. dòw ko **bòbòw** ye kèledeñw 1500 d'a ma.

o kò, sunjata ni sumanguru ye nyògòn bèn **kirina**, san 1235 la. kirina tun bè kulukòrò kère fè. kirina kèle la, sumaworo bolila, sunjata sera a la, an'a ka domaya bée. sumaworo tununna kulu-

kòrò **nyañan kulu** la. hali bi, kulukòrò-kaw bè nyanan sòn.

o kèle bannen, sunjata y'a nyèsin **soso** dugu yèrè ma, soso min tun ye sumaworo ka faamadugu ye. sunjata ye soso minè, k'a fara manden kan.

jamana tò bée sònna a ye, k'a ta sene-gali ba la, fo ka taa a bila jeliba la. nin bée farala manden kán. sunjata kèra manden ka masakè ye (faamaw ka faama).

sunjata ye **kunbi** dugu minè a tigiw la san 1240 la.

sunjata yèrè sara san 1255 la. dòw ko k'a tora **sankaranin** ji la. dòw fana ko nyènajè dò sen fè, dò ka kala. kisè y'a faga. nka, hali bi, sankaranin baji bè sòn ka sarakaw bò a la.

sunjata kò

sunjata denkè saba bée sigira fanga na kelen kelen :

kabini fa banna, fo san 1270 la, **masa wulen** sigira fanga na. ale de ye manden fanga bonya, kia se **banbukú ni faleme** ma.

wati ka faamayo y'a ta san 1270 la, fo san 1275 la.

kalifa ma mèn fanga na. ale ni niògòw ma bèn, u y'ale faga.

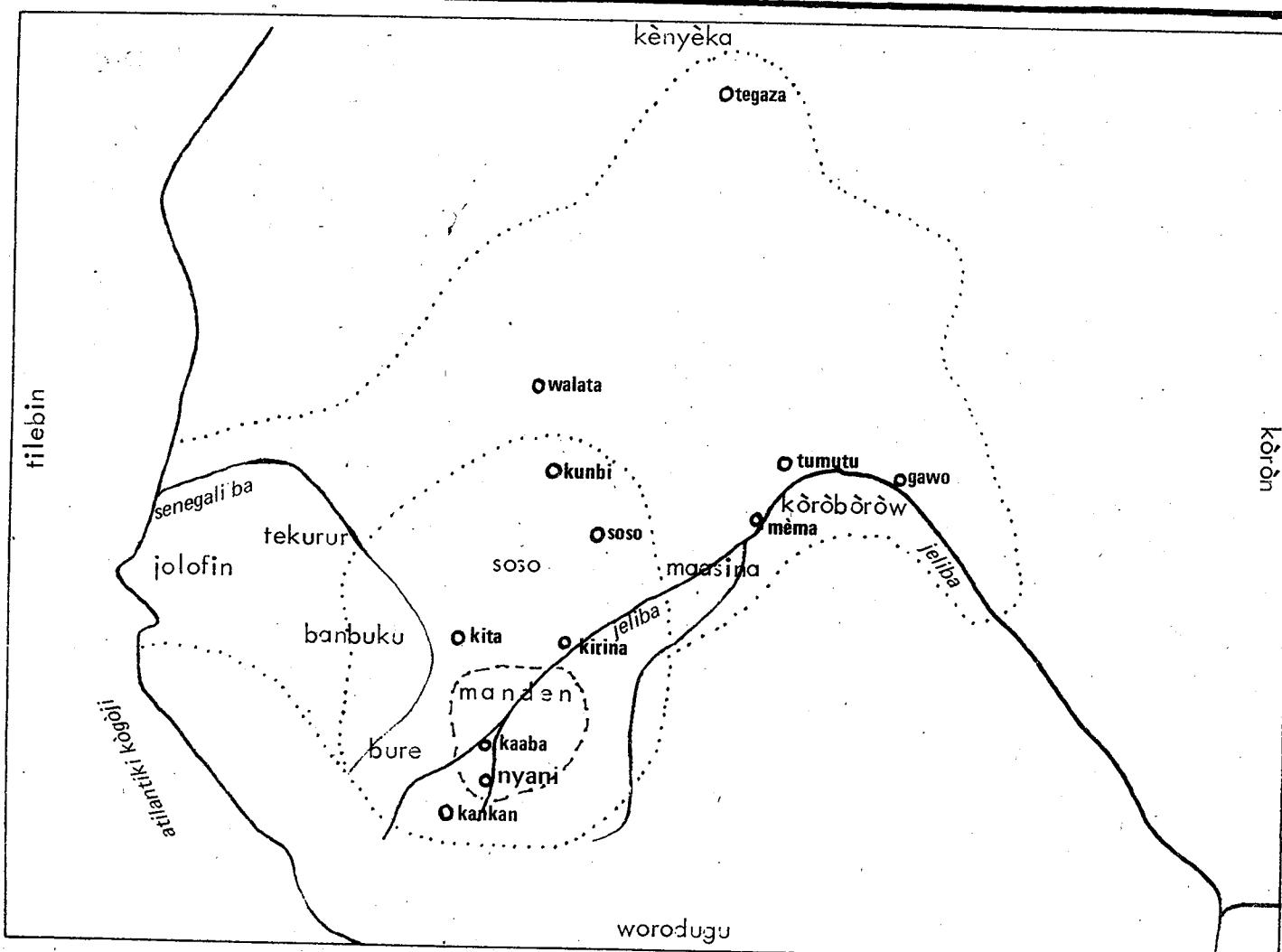
abukari tun ye sunjata balimaden dò ye. o ye san tan kè fanga na, fo san 1285.

sakura tun tè sunjata bònsòn ye. dòw yèrè ko jòn kòrò tun don. ka sakura to fanga na, manden ye bonya sòrò kosèbè. ale de ye **kanyaga** fara manden kan, fo ka taa se **maasina** ma. sakura ye san 15 kè fanga na, k'a ta san 1285 la, fo san 1300. keyita tun tè sakura ye, nka o ma fosi bò a ka dawula la.

sakura taara makan, nka a segintò banna tiripoli, larabu jamana kan. sakura su ko kèra i ko sunjata bònsòn ta nyògòn.

sakura bannen kò, sunjata si saba sigira fanga na manden. nka, u si ma daraja sòrò.

lawale

- manden jamana tun tè bérè ye yanni sunjata ka sigi fanga na. nare magan ka manden filè ciuw kònò (— — — — —).
- sunjata ye kirina, soso ni kunbi fara manden kan.
- kanku musa de ye manden bonya k'a se a dan na, k'a ta atilantiki kogòji la fo gawo, k'a ta saheli la fo tukòròla dancè la.

kanku musa (masa musa)

masakè min ye manden bonya, k'a dawula se a dan na, o kéra *kanku musa* de ye. dòw ko *masa musa*. kanku musa ye manden masakèya kè kabini san 1307. silamèba tun don. don o don, a bë jòn dò labila. a ye misiri caman jò manden kònò.

sibiri don dò, san 1324 na, masa musa y'a ka *makan* taa sira minè. jeliw ko kanku musa ni mògò 60000 de taara makan, ani jònökè 500. sanu bere b'u bolo, ani fali 40 doninen sanu mugu la. kanku musa ka hiji sen fè, a ye nafolo caman ni makan jamana kan. a ni larabu dònni kèla dòw seginna manden. cè kelen tun bë u la, ko *ibu izaka saheli*. o de ye misiriw ni so nyumanw jò masakè ye.

kanku musa n'a ka jama surunyanen jeliba la, a fòr'a ye ko **kòròbòrò jamana** fana minèna a ka kèledenw fè, k'o fara manden kan. o dei la sa, a y'i kunda **gawo** kan, k'a bë taa a ka-jamana kura lajè. kòròbòrò faama y'a denkè fila d'a ma, k'a jira k'ale matigi don. masa musa ye misiri kelen jò gawo. izaka saheli y'o jò larabuw ta cogo la: kòròbòrò ko masa musa de ma ko *malikoyi*.

u selén nyani, ibu izaka saheli ye so nyumanba jò masakè ye. kanku musa ye sanu kilo 54 ni a la.

kanku musa tun ye masakè dawulama ye, a ka daraja tun ka bon, a manku tu tun bë fò hali nasara jamañaw kan. masa musa ka fanga tun b'a ta **senegali kogòji** da la, fo **hawusa** jamana kan, k'a

ta fana **saheli**, fo **tukòròla** dancè la. nin bée tun bë masa musa ka fanga kònò. kanku musa sara san 1332 la.

kanku musa salen, a denkè **magàn** si gira fanga na. o ma kè a fa nyögòn ye, bawo, o ye fanga bila kojuguya minè. kòròbòrò faama denkè fila minw tun bë masakè bara, olu bolila ka segin u faso la. kòròbalen, min tògò **ali**, o ye fanga ta **gawo**. kòròbòrò jamana y'a yèrè ta ka bò manden marà kònò.

kabini kanku musa sara, manden fanga nagasira. surakaw ye **tumutu** bòsi manden na. kòròbòrò faama min tògò ko **asikiya muhamèdi**, o de labanna ka manden mara, ka taa ni keyitaw ye **gawo**, jonya na.

(a tò bë bò kibaru nataw kònò)

asalamu alelyum diam
acce hakke
onon

hohoshe e sakiraabe

njaanjen galle ngalu wari e men.
gila e nannde faa e jile.

en booyi e wieede :

njanngen, mbinnden
kala kaliimaaji mali.

eden mbelti, eden ceyi golle o fuddama.
balde joy hannde dum tan ngonduden faa
haalamen nyiiba, kaliimaaji men nyiibo
faa leydi ndi yaa yeeso.

en njaalima njanana,
e njawti kafiyaku wobbe.

kebondiren, kibbondiren

kenyonoden oo golle paydindo
dow mun, miden mbarkina hooreebé kala
paabiibé min e golle o, kala
hooreebé tawodee do hannde.

miden njetta pol ginndo e burayma koyta,
jaaliibé jannde janniliibé

be ngalda e jayre, jampa o ana
huyanabe nimsata.

njetten be, njesen be
kambe mbiipati

njeeben njanana,
njeladen haalamen yirwa

min bami aadi jokkude golle o

faa fulfulde, bamrankore, habere

e ko nanndi e mun njaa yeeso

tabital, tampere rimata dum

tampitoden faa tamen anndal.

ndenno, ndeenten, nanngondiren, nanondiren,
sabi

jam men, jaleede men janniere men

e kebal men

fu ley hen saawi.

fulakanmennaw ka yòrò

bisimilla mon, laamiibe jannde suudu baaba
bësimilla ma, laamiidore moobe.

bisimilla e mon, raneebe ngarbe yew taaruleydi mee.
den, bisimilla mon laamiido ndewgu morti

doo wiyyete bare, bibbe baaba barkindo,

bebamdiraahe mun mbaawiraayi dun mbaa sebaarke.

ilookeenyen faa hannde, men fulbe, men fuuyaayi.

me den joddi e haabe, men haabaaki.

bare rimanaama riimaybe, rinbe, be kersaayi abada.

onngadda nii en jannde, men mbaawi, men nulla taa

abada. naanne fudibare, foyni, nibataa abada.

jam naati e men, nard, yaltataa abada.

meden janngan no diina, ka, men mbinndataa no,

men janngataa nodu, bataakiji meeden. ka,

hannde, meden janngo bataaki meden mbinda,

meden hiisoroo e binndi. dñunkaa yombelko'aaku.

albarkamon laamu mali, yo jam yaaru yeeso.

kibaru kibaru ka masala "udpm" kan

"udpm" ye malidenw ka fo
roba tonba de ye.bèe bennna
o kan. san 1979 zuwèn kalo
tile 19 don, n'o kera a si-
gili wote don ye. kord ju
mèn bë pariti la ?

pariti de bë jamana poli-
tiki sira taama, jamana kó-
nô an'a kókan.cogo di? ko-
mitew, susékisónaw ani sèki-
sonw ka hukumu kónd.

olu de b'u miirinataw, u
haminakow an'u niidungòkow

sèbèn, k'u bila kana biroba
ma, bamakò, n'o nyémogò föld
ye peresidan musa tarawele
ye.

jamana jekulu bëe ke-
len kelen ka mógo bë biro-
ba in kónò. i n'a fô baara
kèlaw, musow, denmisénw,
sorodasiw, ani kenyérèrew.
olu de bënkaw ye lakika ye

o sèbèn wana fèsè-fèsè
tuma min na, u bë sorò ka
bila goférènaman ka bolo

kan, walasa k'u waleyana, ka,
goférènaman t'a ka baara
kè fo mali depitew k'a ya-
maruya di a ma, bawo, depi-
tew de ye jama ka cidenw
ye.

o de kòson pariti ka kan
ka matarafa. militanw ka
ta tonsigi yoròw la, k'u
miirinataw fô, walasa u ka
lase nyémogòw ma, bawo, olu
tè se k'u to bamakò, ka ja-
mana denw ka ko bëe don.

yèrèkalan gafe kuraw

yèrè kalan gafe minw dilanna ka kòrò mali ka sèbèn dilan yòrò la, n'olu ye ji ni kènèya ye, ani bolociw, ani nyòninsan, ani basikillabaara, ani misimara, ani daa ka kòrè kélè, bée y'u ko mèn, mògò caman y'u kalan.

halib, mali ka sèbèn dilan yòrò mògòw bë ka gafew dilan bamanan kan na. u y'an iadònniya K'a fò ko gafe kura duuru bòra kosa in na. o gafe duuru filè nin ye :

n'ka nakò

EDITIONS IMPRIMERIES DU MALI

nakò sigi yòrò nyuman, a lakana cogo n'a kènè labèn cogo, nakò baara minènw, nakòfènw ladon cogo, u sènè n'u bò waati,.. an terikè sekutunkara b'a bée lajèlen jira liburu in kònò, k'a perepere latigè nakò sènènaw ye.

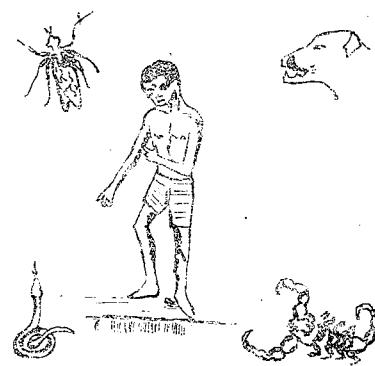
a sòngò : dòròmè 50

dòlòmin

a sòngò : dòròmè 50

cinnidaw

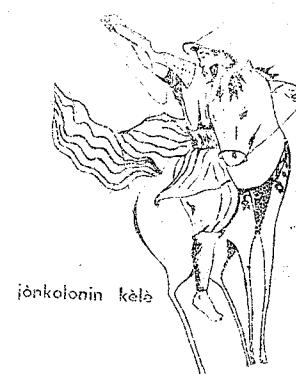

EDITIONS IMPRIMERIES DU MALI

cinnifènw bë mògò tòorò ko-jugu, dòw yèrè bë mògò faga, i n'a fò, sa ni bagan fatò, min ka kan ka kè ka tanga cinnifènw ma, ani mògò cinnen bë furakè cogo min, janko ni dòkòtòrò yòrò ka Jan, i b'o kaian liburu in kònò.

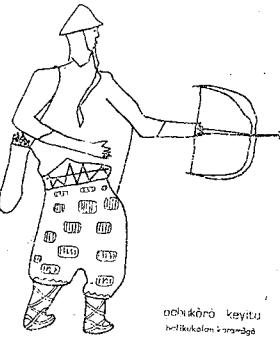
a sòngò : dòròmè 50

gabukòrò keyita tè galodugu mògò ye. k'a to a ka dugu kònò, a ye sunjata ka maana mèn a fa da. a y'a sèbèn, k'a labèn, walasa a ka kè gafe ye. o wale nyögòn de bë kè sababu ye ka farafinna ko kòròw mara konyuman, cogo min, mògòw tè nyinè u jujòn kò, cogo min, u ka nyètaa bë sabati. a bë fò k'an ka nyögòn sòn hakili la. o sira donnen filè an kòrò gabukòrò keyita fè.

baguro numansana
a sòngò : dòròmè 50

EDITIONS IMPRIMERIES DU MALI

sunjata keyita ka maana

EDITIONS IMPRIMERIES DU MALI

kabinè sisòkò ka maana dò filè nin ye, n'a bë jònkolonin kèlè kofò, ani maasina kèlè, kèlè minw kéra kabini daa monson tile la.

o maana in bòra kibaru kònò, k'a ta zanwuye kalo la san 1978, ka taa a bila marisi kalo la san 1979. o diyara kibaru kalambaga minw ye, olu na se ka a kalan ko kura liburu in kònò. kibaru nimòrò ninw fòra minw kò, olu na se ka o maana gafelaman kalan, ka bamanan ko kòrò ninw dòn.

a sòngò : dòròmè 165

o liburu bëe lajèlen bë se ka sòrò yòrò min, o filè nin ye :

énpirimex kase keyita, b.p. 21, bamakò, mali

peresidan musa ka san 1980 dafòlò kuma

goya nin waribon dayèlè li ye, min bëna juru don cikèlaw la, n'a bëna wele ko "bmca".

dugu jukòkò fènw nyini ni sira kan, a y'a jira ko kalana sanu bò yòró (kalana daman) bë dayèlè, nyinan 1980 kónò. bëe dun b'a dòn, ko n'o kèra, nafole min bë sòró o la, o bë gofèrènaman dèmè kosèbè jamana baara la.

baloko sira kan, a y'a jira ko sòré ma kè nyinan, bawo ko sanji na labòli kè. o kósón, a ye wele bila jagokèlaw ma, baara nyumaa kèli la, ka tilla ka wele bila jama- na wérèw ma ani jèkulu wérèw ma dinyè kónò, ma li dèmèli la balo sòrdli sira kan. a ko k'a ka jate la, ni kow sera ka bò u sira ma, ala b'an kisi jakóngó ma, bawo ko gofèrènaman b'a seko kè walasa balo ka lase mali fan bëe kónò a tumala.

kalanko, kènèyako aii nyinainiko sira kan, pere sidan y'a jira ko jama- na tè se ka wele jamana elu kow kò. o de kósón nyinan man kan ka k'olu kò, fèn o fèn ka kan ka kè walasa k'o baaraw nògoya, jama nidungó si- ra kan. a ko k'o bë kè.

bèn ani kètaw ni fd- taw sira kan pariti kó- nò, n'o ye "udpm" ye, peresida y'a jigi da malidenw bëe kan, walasa an k'olu bò a sira fè, bawo, a ko ko barika bë jama de la, k'a tè mógo kelen na.

a y'a jira ko dèmè ka di, hali n'a bòra kókan, jama ca wérèw kónò, nka, a ko ko kènayèrè ye de nyogón tè; ko mógo si tè kè fèn ye i yèrè kò; ko jamana si fana tè kè fèn ye a dénu kò, minw b'a kónò, ani minw b'a kókan.

pariti ani gofèrèna- man ka kan ka fèn o fèn kè malidenw ye san kura

1980 kónò, ani sanjanw nataw kónò, sira bëe kan, a da sera olu bëe ma, k'a jira ko danaya ; munyun; bén, hakili nyu- man ani baara dórón de bë nyini malidenw fè, jèlenya kónò.

a ko ko n'olu sera ka kè baarakèlaw fè, foroba baara yòrów la, 'jagokè- law fè, sannifeere tumaw la, ka yurugu-yurugu da- bila, ka faso nafole dun dabila, ko mali bë diya, a bë dila k'a kè bëe sago ye, fo jamana wérèw afiriki ani dinyè kónò, olu bë nyèbò a fè.

